

PİKƏ AXUNDOVANIN “MƏHSƏTİ” OPERASI

Minaxanım BABAYEVA

Bu ilin sentyabr ayının 27-sində Akademik Opera və Balet teatrının səhnəsində “Məhsəti” operasının premyerası baş tutdu. Operanın ideya müəllifi “Mədəniyyət” kanalının direktoru, Əməkdar Artist Ramil Qasımov aiddir. Opera tamaşasının ərsəyə gəlməsində PİKƏ Axundova (bəstəkar), Leyla Qədirzadə (librettoçı), Nazim Hacıalibeyov (dirijor), İnarə Babayeva (quruluşçu rejissor, Məhsəti obrazı), Şəhla Ələkbərova (xormeyster), Fərid Nəcəfli (quruluşçu rəssam), Fəxriyyə Xələfova (geyim üzrə rəssam), Təranə Muradova (baletmeyster) kimi incəsənət nümayəndələrinin adlarını çəkmək olar. Azərbaycan Televiziyası və Radiosunun Niyazi adına simfonik orkestri və Azərbaycan Televiziyası və Radiosunun Cahangir Cahangirov adına xoru da operada çıxış edir.

Bununla yanaşı ilk dəfə olaraq opera səhnəsində böyük monitorun vasitəsi ilə videoqrafikaya müraciət olunur. Operanın gedisatını şərh edən fonlar 3D formatında təqdim edilib. Bu yeniliyi həyata keçirməkdən ötrü Moskvadan xüsusi olaraq iş üzrə mütəxəssis Dmitri Morozov dəvət olunmuşdur. Opera çox maraqla qarşılandı. Yeni yazılan operanın musiqi ictimaiyyəti tərəfindən necə qarşılanacağı müəllifləri həyacanlandırdı və premyeradan sonra dayanmadan səslənən alqışlar sübut etdi ki, ərsəyə gələn yeni musiqi səhnə əsəri Azərbaycan opera sənətinə daxil olan dəyərli tövhədir.

Şərqi opera yazar qadın bəstəkarlarının sırasına daxil olan PİKƏ Axundovanın yaradıcılıq fəaliyyəti çoxşahəli olub bir-biri ilə üzvi surətdə bağlıdır. O,

bəstəkar, ifaçı və pedoqoji fealiyyət ilə məşğuldur. İlk növbədə qeyd etmək istərdik ki, 2001-ci ildə P.Axundova Bülbül adına orta ixtisas musiqi məktəbini üç ixtisas üzrə - fortepiano, bəstəkarlıq, nəzariyyə siniflərinin müvəffəqiyyətlə bitirib, Ü.Hacıbeyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının bəstəkarlıq və fortepiano fakültələrinə daxil olub. BMA-də oxuduğu illər ərzində o, bəstəkarlıq ixtisası üzrə görkəmlı bəstəkar A.Məlikovun, fortepiano ixtisası üzrə isə D.Mirzəquliyevanın sinfində təhsil alıb. Hər iki ixtisası uğurla başa vuran gənc musiqiçi təhsilini magistr pilləsi üzrə davam etdirir və daha sonra isə 2007-2010 - cu illərdə aspirantura səbəsində təhsil alır.

P.Axundova gənc olmasına baxmayaq böyük uğurlara imza atır. O, yorulmadan öz üzərində çalışır, ifaçı kimi də böyük uğurlar qazanır. P.Axundova məktəb illərindən respublika və beynəlxalq müsabiqələrdə iştirak edir və ifaçı kimi formallaşır. Dediymiz təsdiqini 2000-ci ildə Sankt - Peterburqda keçirilən Pianoçu - Bəstəkarların I beynəlxalq müsabiqəsində qalib olur və yeniden 2004-cü ildə bu şəhərdə keçirilən, A.Rubinsteinyə həsr olunan "Gənc Pianoçu - Bəstəkarların IV Beynəlxalq Müsabiqəsinin laureati (III yer), eləcə də A.Rubinsteinyən mövzusuna yazılmış ən yaxşı əsərə görə birinci dərəcəli diplomla təltif olunmuşdur. Qeyd etdiyimiz kimi, öz üzərində daim çalışılan pianoçu böyük uğurları həmki validəyinəni eləcə də müəllimlərini fərehləndirir. Ümumiyyətlə, P.Axundova musiqiçi kimini yetişməsində anasına və böyük müəllimi A.Məlikova həmişə minnətdər olduğunu qeyd edir. Lakin, bütün bunların arxasında onun istədiyi, bacarığı və sənətinə olan məsuliyyətli münasibəti durur. İnsan ya istedadlı dünyaya gelir, ya da bu istedadı insanda olmur. P.Axundova o insanlardandır ki, onun istedadı uşaqlıq yaşılanndan özünü bürüze verib. Öz istedadının və zəhmətkeşliyinin hesabına bu gün P.Axundova müxtəlif mövzulu janr və formalara müraciət edir.

Fəaliyyətinin çoxşahəliyinə baxmayaq P.Axundovanın bəstəkarlıq fealiyyəti onun ümumi yaradıcılığında xüsusi yer tutur. O, çox məhsuldar bəstəkardır. Gənc musiqiçi iri və kiçik həcmli janrlara müraciət edir. Bu baxımdan onun kamera orkestri üçün yazılın "Diptix", "Vals və 2 prelüd", "Kapriccio", "Lirik fantaziya", violin və fortepiano üçün "Rapsodiya", "Variasiyalar", fortepiano və estrada - simfonik orkestri üçün "Cılçığın Xəzərin", tar və fortepiano üçün "Sonata", iki tar üçün "Konsert pyesi", klarinet, violonçel və fortepiano üçün "Trio", fortepiano üçün üchüssülli Sonata, 12 prelüd, "Konstrast lövhələr" silsilesi, xoral prelüd və fuqa, Süita, "Yeni arzum" adlı əsərləri gənc bəstəkarın kiçik həcmli nümuneleridir. Maraqlıdır ki, adlarını çəkdiyimiz əsərlər respublikamızın musiqi ictirmayıyətinin marağına səbəb olub, bu baxımdan 2005-ci ildə gənc bəstəkar, Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin "lil ən yaxşı kamera əsəri" nominasiyasında mükafata layiq görülmüşdür.

Onun yaradıcılığında iri həcmli nümunələrə də rast galmış olar. O, iki simfoniya, xor, solist və simfonik orkestri üçün "Məbed məleyi" vokal simfonik poeması, fortepiano və simfonik orkestr üçün Konsert (üchüssülli), "Qarabağ" kantatası, M.Füzulinin sözlerine "Su" oratoriyası, Məhsəti Gəncəvinin rübaiyələrindən ibarət olan "Məhsəti" operasının mülliətidir. Bəstəkar müraciət etdiyi hər bir janra xas olan ənənələrə istinad edir, eyni zamanda burada özünəməxsus - fərdi xüsusiyyətlər də üzə çıxanr. Maraqlıdır ki, gənc bəstəkar bu əsərləri ilə bir sira Beynəlxalq Festivallarda və Layihələrde çıxış edir. Buna nümunə olaraq, Qəbələ III Beynəlxalq Musiqi festivalında onun fortepiano və orkestr üçün üchüssülli konserti, 2011-ci ildə Moskva Dövlət Konservatoriyasının S.Raxmaninov adına zalında Bakı Musiqi Akademiyasının 90-illiyinə həsr olunan konsertdə Fortepiano Sonatası, 2012-ci ildə isə M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında maestro Rauf Abdullayevin dirijorluğu altındakı Fortepiano konserti səslənmişdir. Bu siyahını davam etdirək onun İkinci simfoniyası 2013-cü ildə "Gəncəliyin səsi" adlı dövlət tədbirində Fərəddin Karimovun rəhbərliyi altında ifa olunmuşdur.

P.Axundovanın yaradıcılıq uğurlarından bir neçəsi Turkiyənin İstanbul şəhəri ilə bağlıdır. Gənc bəstəkarın Azərbaycan Cümhuriyyətinin 100 illiyinə ithaf etdiyi "İstiqlal" əsəri, eləcə də Füzulinin "Su" qəsidişəna yazılmış eyni adlı oratoriysi türk dinleyiciləri tərəfindən böyük rəğbətə qarsılanmışdır. "Su" oratoriyası bəstəkarın yaradıcılığında xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Əsər xor, solistlər, simfonik orkestr və xalq çalğı əletləri olan kamancan, balaban və kanon üçün yazılıb. Müəllif bu əsərində Füzuli poeziyasının dərinliyini, fəlsəfi düşüncəsini aydın şəkildə vokal-simfonik nümunəsində təqdim edir. Oratorya doqquz hissədən ibarətdir. Hissələr arasında təzadlıq prinsipi özünü bürüye verir. Her hissədə qəsidişənə əsas obrazələri açılır. Musiqi dilinin aydınlığı, milli ləd köklərinə dayaqlanması, orkestrin dolğun səslənməsi, eləcə də, milli əletlərimizə geniş yer verilməsi oratoryanın dəyərini daha da yüksək zirvəyə qaldırır.

2013-cü ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti canəb İlham Əliyevin sərəncamına əsasən Heydər Əliyev fondunun təşkilatçılığı ilə Məhsəti Gəncəvinin 900 illik yubileyi münasibəti ilə P.Axundovanın mahnılardan ibarət disk işıq üzü gördü. Bəstəkar müsahibələrin birində qeyd edir: "Təəssüf ki, Məhsətinin rübaiyələrinə indiyadək az musiqi bəstələnmişdi. Mən onun rübaiyələrinə mahni və romanslar silsiləsi yazdım. Məhsəti yaradıcılığına bəsləd olsam da, məhz həmin silsilə üzərində işləyərkən bu şairəni özüm üçün yenidən keşf etdim. Onun daxili dünyasına aşlıq oldum". Mahnılardan ifaçıları sırasında Xalq artistləri Fərqanə Qasimova, Azər Zeynalov, Samir Cəfərov, Aygün Bayramova, Nəzakət Teymurova, gənc xanəndələr Səbinə Ərəbli və Güllü Muradovanın adlarını çəkmək olar. Onu da qeyd edək ki, Fransanın Reyms və Muluz

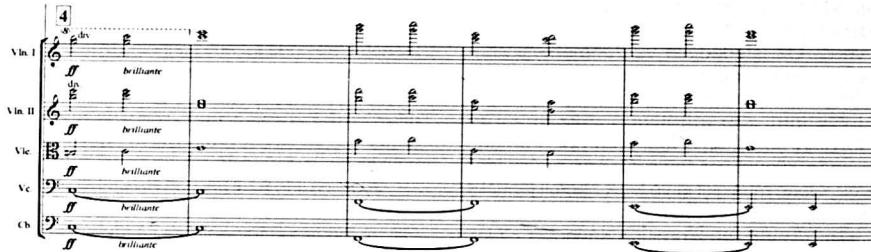
¹ Səhnəyə yeni opera gelir: "Məhsəti" <http://medeniyyet.az/page/news/49892/sehneye-yeni-opera-gelir-Mehseti.html>

şəhərlərində keçirilən konsert programında bu mahnılar böyük marağa səbəb olmuşdur.

Şairinən yaradıcılığına maraqlı genç bəstəkarı "Məhsəti" operasını yazmağa gəlirib çıxanı. Lahiyənin müəllifi Ramil Qasımov operanın gənc və bacanqlı bəstəkarına bu mövzunu yaxşı hiss etdiyini və bu işin öhdəsindən bacanqla geleceyinə inandırır. Bəstəkar opera üzərində apardığı işin çox məsuliyyətini olduğunu qeyd edir: "Bütün bəstəkarların yaradıcılığından elə bir məqam yetişir ki, o, irihaclı səhənə əsəri yazmağı təcrübədən keçirtmək istəyir. Teləbə bəstəkar adətən kiçik musiqi əsərlərini yazmaqla sənətə başlayır ve getdikcə simfonik janrlara keçir. Müstəqil yaradıcılıq mərhələsində bəstəkar özü hiss edir ki, səhənə əsərini yazmağın vaxtı gelib çatıb. Mən də həmin zamanın yetidiyi hiss edirdim, həm də mənə elə gelirdi ki, ilk səhənə əsərim balet ilə bağlı olacaq. Bilmirəm, belkə bu hiss Arif Məlikovun müəllimim olmasından irəl gəlir... amma ilk səhənə əsərim opera oldu"¹². Bu fikirləri qeyd edən P.Axundova zəngin musiqi dilə malik, yaddaqalan obrazları ile seçilən operanı yaratmış olur.

Məhsəti Gəncəvi XII əsrin əvvəllərində yaşamış, Gəncə şəhərində anadan olmuş böyük Azərbaycan şairəsi idi. Rübaiəri ilə bu janrin esasını qoyan M.Gəncəvi Azərbaycanın edəbiyyatının görkəmli şəxsiyyətlərindən biridir. Azərbaycan və Şərqi intibahının parlaq təmsilçisi olmaqla öz şeirlərində sənətkar, şair, müğənni və mütrib obrazlarını tərənnüm edən şaire şəhər poeziyasının nümayəndəsi idi. Onun tərcüməyi-hali bir sira rəvayətlər və müəmmalaları

Uvertüra (Məhəbbət mövzusu)

Operanın ilk məhəbbət mövzusu əsas qəhrəmanın saf, ülvı məhbətinin göstəricisidir. Bəstəkar bu mövzunu orkestr tuttu ifasında göstərir. Mövzu inkişaf edərək solo trubada (E-dur) səslənən lakin lirik, geniş nefesənənən mövzu ilə kesilərək məhbətin mümkünsüzlüyünü dinləyicilərə çatdırılmış olur. Uvertürada səslənən digər mövzular operada baş

doludur, şairinən həyatı barədə məlum olan informasiyalar isə həmin dövrün müsəlman cəmiyyətinin anlayışında hedən artıq qeyri-adiliyi ilə fərqlənir. Onun əsl adı Manicə idi, Məhsəti təxəllüs kimi götürülmüşdür. Təxəllüs mövzusunda da bir neçə ehtimal var. Bir ehtimal Mənicə öz mühitində hamidən kiçik və görünməz olduğunu Sultanə söyləyir, Sultan isə bununa başşamayaq ona "to, meh-həsti" - "məhsəti" yənəvirib "Sən hamidən böyüksən" menasını bildiren təxəllüsü ona layıq görür. Bununla yanaşı Abbasqulu ağa Bakixanovun "Gülistani - İrəm" əsərinin "Nəticə" adlanan hissəsində irəli sürülmüş ferziyyəyə görə "Məhsəti" iki sözdən ibarətdir və "böyük xanım" anlamlında işlənilir.

Böyük şairinən həyatı barədə məlumatlar asasən Azərbaycan Əlyazmaları İnstitutunda, İstanbulda və Londonda saxlanılan XIII əsərə aid edilən "Məhsəti və Əmir Əhməd" dastanından götürülür.

P.Axundova "Məhsəti" operasını bir pərdə dörd şəkilli opera kimi təqdim edir. Əsərin librettosunda Məhsəti Gəncəvinin rübailərindən istifadə olunur ki, bununla baş qəhrəmanın fikir və hissələri aydın şəkildə özünü bürüze vermış olur. Odur ki, musiqinin lirik istiqaməti yönəlməsi heç də təəccüb yaratır.

Opera ağır, təmkinli xarakterli uvertüra ilə açılır ki, bununla əsərin faciəvi sonluq sanki məlum olur. Burada Məhsətinin leymotivi, əsas qəhrəmanların musiqi səciyyəsində xüsusi yer tutan məhəbbət mövzusu (C-dur) səslənir və leymotivə çevrilərək bütün opera boyu keçir.

I şəkil Xor

Qızların və oğlanların iştirakı ilə səhnəyə XII əsrin dahi şairi Nizami Gəncəvi daxil olur və o, dərin fəlsəfi məzmunlu, təmkinli hissələri ehtiva eden ariyası "h"

Nizami

Operada Nizami obrazının təsviri təsadüfi deyil. Bəzi mənbələr qeyd edir ki, Nizami və Məhsəti eyni dövr paylaşıblar. Məlumatlara görə dahi Nizami Məhsəti yaradıcılığını yüksək qiymətləndirirdi.

Məhsətinin ariyası

Səhnədə bir neçə qızla təsvir olunan Məhsəti geniş nəfəsi ariyası ilə eşqin, məhbətin gözəlliyindən bəhs edir. Məhsəti Gəncə xətibinin oğlu Əmir Əhmədə qəlbini

Əmir Əhmədin çıxışı

Məhbət burada onlannın birinci məhbəbat leymotivləri səsləndirir ki, bu leymotiv eləcə də onlannın ikinci duet səhnəsində və operanın sonunda göstərilərək məhbətin sarsılmaz gücünü tərənnüm edir. İki gəncin məhbəbtinə şahid olan qız və oğlanlar sevgililəri görüb zarafatla oxumağa başlayırlar. Hər iki

² Səhnəyə yeni opera gəlir: "Məhsəti" <http://medeniyyet.az/page/news/49892/sehneye-yeni-opera-gelir-Mehseti.html>

xor musiqisi bir-birine yaxındır və hər ikisi də parlaq, milli xarakter daşıyan Kütləvi səhnələr kimi çıxış edir.

Bundan sonra Xanəndə qız səhnəyə daxil olur və muğam intonasiyalı avazı ilə iki gəncin məhəbbətini dəstəkləyir və onlara xeyir dua vərmış olur. Onun obrazının Respublikanın Əməkdar Artisti Fərqane Qasımovaya canlıdır. Burada bəstəkar Segah muğamını səsləndirir ki, bu da təsadüfi deyil, Azərbaycan musiqisində məhəbbət hissini tərennüm edən bir sira mövzular məhz Segah mügəmini ilə bağlıdır.

Bəstəkar operanın musiqi dramaturgiyasını zənginləşdirerek Rəqs nömrəsini eləvə etmiş olur və möhtəşəm rəqs səhnəsi operanın musiqisine rəngerəngliyi və parlaq təzadlılığı getirir. Rəqs "ly" mayeli rastələdi ilə bağlıdır. Xalq rəqsinin intonasiyalarına yaxın olan musiqi nümunəsi bəstəkarın əslubunda milli musiqimizə olan maraq və hörmətə yanaşmasının təzahüründür. Dolğun səhnə tərtibatı, qız və oğlanların rəqsi bir-birini evez edir.

Birinci şəklin sonundu səhnəyə saraydan qasid daxil olur və Məhsətinin onunla saraya getməsi xəberini bildirir. Birinci şəklin işığı, nikbin, həyatsever əhval ruhiyyəsi qasidin gelişisi ilə tutqun, dramatik ab-hava ilə evez olunur, artıq iki gəncin taleyində faciəli hadisələrin baş verəcəyi ehtimal olunur. Majorun minorla evez olunması gelecek hadisələrin heç də ürəkaçan olmamasından xəber verir.

Operanın ikinci şəkli Sultan Səncərin dramatik xarakterli ariyası ilə açılır. Burada onun leytmotivi səsənlər. İnstumental ifadə keçən leytmotiv daha sonra "Bezdrib manı yeknəsən günler" sözleri ilə başlayaraq vokal partiyada səsənlər. Tənhalılığından şikayət edən Sultan həyatın mənasını heçnə də görmür. Lakin, Vəzirin Mənica (Məhsəti) haqqında dedikləri onun marağının səbəb olur. Vəzir onu tərif edir, ona rəssamların, alimlərin, xanəndələrin heyran qaldığını söyləyir. Sultan Səncər Mənicəni görəmk üçün tələsir və nəhayət, onu böyük təntənə ilə sarayında qarşılıyır. Səhnəyə Sultanı tərif eden xor daxil olur:

Sultan sağ olsun, Sultan var olsun!!!

Burada Mənica və Sultan Səncərin duet səhnəsi göstərilir. Sultan Mənicəni sarayında görməye şad olduğunu bildirir və ona yüksək dəyer verdiyini açıqlayır. Hətta Sultan "Məhsəti" ("to meh həsti") təxəllüsünü ona layıq görür və onun sarayda qalacığını söyləyir. Operanın bu məqamında orkestr Məhsətinin leytmotivini səsənlədir. Sultanın əmrinə tabe olmayan Məhsəti sarayda qala bilməyəcəyini söyləyir. O, Sultana yalvarın və azad edilməsini istəyir. Həmin an orkestrdə məhəbbət leytmotivini səslenir, lakin, artıq burada məhəbbət mövzusu minorla, alterasiyalasmış, yalvanş intonasiyaları ilə evez olunur. Məhsətinin zərif, ince, zəngin mənəviyyatlı daxili aləmi Sultan Səncərin sərt, izdihamlı sureti qarşısında acizdir. Məhsəti Sultanın qəzəbənin gelərək zindana atılın və eləcəsiz qalaraq tənhalıga məhkum olur.

Operanın üçüncü şəkli maraqlı səhnə tərtibatı ilə seçilir. Burada Məhsətinin dilindən söylenən şeir səsyazısı şəklində səsləndirilir:

Məhsəti:

Görsən məni bir söyle nədən dinmirsən?
Qan tökməyə təşnədir gözün, dönmürsən.
Çərxinmi cəfəsindir çatılmış qaşlar,
Çellədəmisən, insanlığa öyrənmişən?

Əmir Əhməd səhnədə görünür. Məhsəti intzar içindədir. Onların bu aynılıq səhnəsi rəqs ilə müsəyiat olunur. Musiqi dərin kədər, qəm-qüssə hissələr ilə bağlıdır. Burada Əmir Əhmədin Mənicə ilə aynılıqdır biçarə vəziyyəti düşməsi, ah-nale intonasiyaları ilə bağlı olan arizo səsənlər. İki gəncin nakam məhəbbəti, baş tutmayan sevgi izdivacları hər ikisini sarsıdır. Burada onların ikinci duet səhnəsi səslenir. Orkestrdə məhəbbət mövzusu göstərilir. Onlar həle də ümid içindəirlər və saraydan qaçacaqları haqqında düşünürülər. Lakin Sultan Səncər Əmir Əhmədi sarayında görüb onun qətlinə fərman verir. Aşıqların yalvanşlarına məhəl qoymayan Sultan Səncər onları ölümə məhkum edir. Operanın bu səhnəsi hər bir qəhrəmanın daxili aləminin açılmasına vacib rol oynayır. Ümidişizliyə qapanmış Məhsətinin qarəsiz intonasiyaları, Əhmədin məqrur, dürüst, eyni zamanda öz sövcəsi uğrunda Ölümə belə getməyə hazır olan inadkar ifadələri, Sultanın isə qətiyyəti çıxışları operanın musiqi inkişafında xüsusi yer tutur.

Əmir Əhmədin yoxluğuna dözməyen, ağlamadıqdan gözləri kor olan şairə ariyası ilə üçüncü şəklin sonunda çıxış edir. Burada onun leytmotivi yenidən səslenir. Səhnədə hamı qara paltara bürünüb rəqs edir və yaxınlaşan Ölüməndən xəber verir. İztirab içinde haqqın dərgahına qovuşan Məhsəti obrazı iniltili intonasiyaların və qarşılışlığı faciə ilə dünyadan köçür.

Final səhnəsi xor ilə açılır. "Ly" mayeli Humayun və Şüşər laqlarının, eləcə də natural major və minor ladında olan xorun musiqisi dərin kədər hissini tərennüm edir. Məhsətinin dünyadan köçməsinə baxmayaraq, onun, yəna də qəlbələrdə yaşamasını, şairlərin ölümsüzlüyünü göstərmiş olur. Burada aq geyimli qadınlar "Menəm Məhsəti, mənəm Məhsəti. Mən yaddaşlarda yaşadıqca ölməzəm" deyərək operanın nikbinliyini təsdiqləyir. Operanın sonunda orkestr məhəbbət leytmotivini yenidən səslenir və daha sonra "Dahilər heç vaxt, heç zaman ölməz" sözleri ilə xor çıxış edir. Beləliklə, operanın sonluğu həyatseverliyin, saf, ülvî məhəbbətin sarsılmaz gücünü tərennüm edir.

Opera yazmaq heç də asan iş deyil, hələ söhbət qadın yazarından gedirə... lakin bu operanın öhdəsindən gənc və istedadlı bəstəkar P. Axundova uğurla gelir. Orkestrin zəngin, parlaq, dolğun musiqi ilə səciyyələnen səhnələri, vokal partiyaların oxunaqlı olması və qəlbələrə bu qədər tez yol tapması musiqinin səmimiyyiyyindən, doğmaliğindən xəber verir.

Hər yeni əsərin yaranması və onun uğur qazanması göza çarpan hadisəyə çevirilir. Biz belə yaddaşalan hadisələrin yaranmasını yalnız alqışlaya bilərik! Operanın bütün iştirakçılarını ürekdən təbrik edir və gelecek işlərdə uğurlar arzulayın!

Açar sözlər: opera, Məhsəti, P. Axundova, musiqi, xor

MUSIQI TƏHSİLİ VƏ MAARİFÇİLİYİ

Статья посвящена творчеству талантливого и молодого композитора П.Ахундовой. В статье рассматривается опера «Мехсети» композитора, выявляются и обобщаются его особенности. В результате аналитического разбора, автор выявляет ряд элементов, типичных для оперного стиля композитора, его традиционные и новые черты.

Ключевые слова: опера, Мехсети, П.Ахундова, музыка, хор.

This article is dedicated to creativity of talented and young composer P.Akhundova. In this article studies composer's opera "Mekhseti", identifies and unites features. As a result of the analytical analysis the author identifies a number of elements that are typical for opera composer's style, its traditional and new features.

Key words: opera, Mekhseti, P.Akhundova, music, chor.